

Нама, јужним Србима, историјска судбина северних Срба стога представља важан наук шта се догађа када Срби поверују да су им браћа Немци који су домаћини у српској домовини. Северни Срби који су прихватили лутерански вредности су до данас престали да користе српски језик чак и у својим домовима, а постали су манина међу Немцима чак и у родној Лужици.

Пошто садашњи Председник Р. Србије лакомислено поручује српском народу да би требало да се угледа на лутеранске вредности, Срби би требали да знају како су се Мартин Лутер и рани немачки Лутерани о Србима говорили, писали и како су се о њима односили. Протестантизам, па и лутеранску веру поштујемо, али пре свега поштујемо и највише вреднујемо истину.

Мартин Лутер против Срба

Данас знамо да је покретач протестантизма [Мартин Лутер](#) имао веома лоше мишљење и о Србима, пошто је изрекао да су „најгори од свих могућих народа”
[\[1\]](#)

. Лутерова изјава о Србима била је у ствари преузимање става швајцарског писца Ноткера Баблуса из IX века о Словенима.

Наводно је Лутер одбио превођење литературе на српски језик јер „крз сто година од њега неће бити ни помена“, али у изворима нисам успео да откријем овај његов став.

Могуће је да се ради о фамаи коју су ширили лутерани немачког језика, пошто се у њиховој литератури Мартину Лутеру приписује изрека: „Срби краду, Пољаци лочу, Чеси ждери“ ^[2]. Међутим, документована Лутерова изјава је нешто другачија: „Die Behm fressen, die Wende stelen, die Deutschen sauffen getrost“ ^[3]. Дакле, према немачким лутеранима за Лутера Срби нису били само „најгори народ“, већ и „лопови“.

Мартин Лутер и Филип Меланхтон, портрети Луке Кранаха

Данас се ипак поуздано зна да је Лутер имао изразито лоше мишљење о Србима. То се правда његовим раним искуствима са српским студентима у Витенбергу, граду који им је био омиљено место школовања (тамо су радије одлазили на школовање него у Лајпциг где се употреба српског језика кажњавала смрћу, или у удаљени Франкфурт) и објашњава се тешкоћама Срба да савладају немачки језик.

У прилог разумевања порекла негативног Лутеровог става о Србима се може истаћи Лутерово писмо Бикнеру из 1536. године у коме му се жали на незаинтересованост оних којима проповеда: „Иако нисам причао баш учено, па са говорнице погледао публику, већину међу незналицама су чиниле сељачине и Срби, иако им ја проповедам као што би их мајка напојила млеком ^[4]“.

Осим претходно наведеног, Мартин Лутер је био веома образован човек који је морао бити упознат са историјским делом свог савременика [Алберта Кранца](#), књизи „Вандалија“, издатај у Келну 1519. године. У том делу се наводи податак да је свита грофице од Мересбурга крајем XVIII века наишла на човека над којим је требало да синови изврпе лапот. И каснији протестантски пастор Олденбурга [Јохан Петерсен](#) је у својој „Хроници“ Холштајна из 1599. изнео став о људојдерству Словена, нараво без навођења чињеница.

Алберт Кранц и насловна страна њеовог дела „Вандалија“ у којем је записао измишљотину немачких грофова о лапоту код Венда

Срби у доба реформације нису знали приватне Лутерове ставове. Они су с одушевљењем прихватили Лутерову реформацију. Амерички аутор лужичког српског порекла Милан Тилер-Похонч је у чланку „Како су Венди постали Лутерани [\[5\]](#)“ дао преглед из којег се види да је од самог почетка лутеранске реформе у XVI веку најпре у мешовитим срединама, а потом и чисто словенским употреба Немачког језика наставила да потискује употребу Српског језика. Протестантизам је доносио народну писменост, али је подршком немачком језику немачка лутеранска писменост од почетка потискивала српску. Међутим, већ 1514. године је у Будишину

Јан Рак

основао гимназију коју су власти прозвале Universitas Serborum. Српско богослужење на народном језику је међу луеранима ипак допуштено тек 1550. године.

Каспар Појкер, српски великан лутеранске реформације и немачки просветитељ, оклеветан, утамничен и заборављен

Лужички Србин [Каспар Појкер](#) (1525-1602. г) је био зет најблискијег Лутеровог сарадника [Филипа Меланхтона](#) и Меланхтон је у њега имао неограничено поверење, па му је поверио на управу свој богати дом. Отуд се основано претпоставља да је и Меланхтон знао српски језик, а захваљујући Појкеру и Меланхтону лутеранска реформација је наишла на одлучујући одзив Срба, пошто сам Лутер Србе никако није могао да заинтересује јер његов немачки језик нису разумели. Меланхтон је 1560. г. лично посетио Будишин

[\[6\]](#)

. Додуше Лутер је Меланхтона називао „мекушцем“.

Северни Срби и немачке лутеранске вредности

Пише: Душан Ковачев
субота, 03 новембар 2018 01:48

